

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Příprava záchranáře na provádění záchranných činností
v těžko přístupném terénu**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

Specializace ve zdravotnictví

Autor: Natálie Reichová

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Schwarz

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 11. 8. 2020

.....

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Pavlovi Schwarzovi za cenné rady, ochotu a trpělivost při psaní mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem záchranářům a hasičům za jejich ochotu a čas, který věnovali mým rozhovorům.

Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu

Abstrakt

Název této bakalářské práce je: „Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu“. Tato práce je rozdělena na část teoretickou a výzkumnou.

Teoretická část se věnuje vybraným složkám integrovaného záchranného systému, které jsou schopny vykonávat záchranné činnosti v těžko přístupném terénu. Těmito složkami jsou: Hasičský záchranný sbor České republiky, Horská záchranná služba Slovenské republiky, Výškové záchranné družstvo Záchranné zdravotnické služby Jihočeského kraje a Horská služba České republiky. Jsou zde stručně popsány základní informace o složce, popsána je zde odborná příprava jak teoretická, tak i praktická, a materiální vybavení.

Výzkumná část se zabývá porovnáním fyzické, psychické a teoretické připravenosti zástupců z jednotlivých složek. Dále se zabývá technickým a materiálním vybavením jednotlivých složek. K získání odpovědí jsem použila kvalitativní výzkum formou polostrukturovaných rozhovorů se třemi horskými záchranáři ze Slovenské republiky, se třemi členy výškového záchranného družstva, kteří jsou i leteckými záchranáři, se třemi hasiči a s jedním horským záchranářem z České republiky. Cílem bylo porovnat fyzickou připravenost a náročnost, teoretickou připravenost, praktickou připravenost, psychickou náročnost, možnosti psychologické intervence, materiální vybavenost a typy a druhy zásahů v jednotlivých dotazovaných složkách.

Bylo zjištěno, že největší rozdíl mezi dotazovanými složkami je ve fyzické přípravě a náročnosti. Hasiči a horští záchranáři z obou zemí se musí fyzicky připravovat a jsou z fyzické zdatnosti i přezkušováni, na rozdíl od leteckých záchranářů, kteří nemají z hlediska zaměstnavatele nijak fyzickou přípravu povinnou a nejsou z ní přezkušováni.

Klíčová slova

záchranář; práce ve výškách a nad volnou hloubkou; lanová technika; těžko přístupný terén; záchranná činnost

Training of rescue paramedic to undertake rescue activities in difficult terrain

Abstract

The title of this bachelor thesis is „Training of rescue paramedic to undertake rescue activities in difficult terrain“. The thesis is split into two parts – a literature review and a research.

Literature review focuses on particular bodies of the Integrated Rescue System that can provide rescue operations in hard to access terrain. These bodies are: Fire Rescue Service of the Czech Republic, Mountain Rescue Service of the Slovak Republic, Height Rescue Department of the Medical Rescue Service of the South Bohemian Region and Mountain Rescue Service of the Czech Republic. A short overview is provided for each body, with description of the specialized preparation – theoretical as well as practical and availability and quality of equipment.

The research focuses on a comparison of physical, psychological and theoretical preparedness of representatives from each emergency service body. The research also analyses the technical and safety & rescue equipment of each body. As a methodology we used a qualitative research conducting semi-structured interviews with three mountain rescue paramedics from Mountain Rescue Service of the Slovak Republic, with three members of the Height Rescue Department of the Medical Rescue Service of the South Bohemian Region, who are also flight paramedics, with three firefighters from the Fire Rescue Service of the Czech Republic, and one mountain rescue paramedic from the Mountain Rescue Service of the Czech Republic. The aim of the research is to compare physical preparedness and the level of its difficulty, theoretical and practical preparedness, level of psychological difficulty, the availability of psychological intervention, the availability and quality of equipment and different types and kinds of rescue activities in each of the interviewed bodies.

The findings indicate that the biggest differences across the emergency services bodies interviewed are in the level of physical preparedness and difficulty. Firefighters and mountain rescue paramedics in both countries have to take part in physical preparation and are also regularly tested in it. Whereas flight paramedics don't have to take part in any physical preparation or any regular testing as part of their employment.

Key words

Search and rescue paramedic; rescue work at heights and above open depth; rope work technique; difficult to access terrain; rescue activities

Obsah

ÚVOD.....	8
1 SOUČASNÝ STAV	9
1.1 VYMEZENÍ POJMŮ.....	9
1.1.1 Těžko přístupný terén.....	9
1.1.2 Záchranář.....	9
1.1.3 Práce ve výškách	10
1.2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.2.1 Příprava hasiče na činnosti v těžko přístupném terénu	11
1.2.2 Hasiči se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	12
1.2.3 Teoretická příprava hasiče pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou 13	
1.2.4 Praktická příprava hasiče pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou	13
1.2.5 Materiální vybavení hasiče.....	14
1.3 VÝŠKOVÉ ZÁCHRANNÉ DRUŽSTVO ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY JIHOČESKÉHO KRAJE.....	19
1.3.1 Odborný výcvik.....	19
1.3.2 Materiální vybavení Výškového záchranného družstva.....	19
1.4 HORSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY	20
1.4.1 Odborná příprava.....	20
1.5 HORSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA SLOVENSKÉ REPUBLIKY	22
1.5.1 Odborná příprava.....	22
1.5.1.1 Školení Základní záchranné činnosti.....	23
1.5.1.2 Školení Záchranné činnosti pomocí vrtulníku lanovou technikou	24
1.5.2 Materiální vybavení horských záchranářů.....	24
2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	26
2.1 CÍLE PRÁCE	26
2.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	26
3 METODIKA.....	27
3.1 METODIKA PRÁCE	27
3.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO CELKU.....	27

4	VÝSLEDKY.....	28
4.1	KATEGORIZACE DAT.....	28
4.1.1	Kategorie 1: Identifikační údaje respondentů.....	29
4.1.2	Kategorie 2: Fyzická příprava a náročnost.....	30
4.1.3	Kategorie 3 Teoretická příprava.....	32
4.1.4	Kategorie 4: Praktická připravenost.....	34
4.1.5	Kategorie 5: Psychická náročnost.....	35
4.1.6	Kategorie 6: Možnost psychologické intervence.....	36
4.1.7	Kategorie 7: Vybavení jednotky.....	38
4.1.8	Kategorie 8: Používané vybavení.....	40
4.1.9	Kategorie 9: Typy a druhy zásahů.....	41
4.1.10	Kategorie 10: Nejnebezpečnější/nejnáročnější situace.....	42
5	DISKUSE.....	44
6	ZÁVĚR.....	48
7	SEZNAM LITERATURY.....	49
8	SEZNAM PŘÍLOH A OBRÁZKŮ.....	53
9	SEZNAM ZKRATEK.....	54

Úvod

Bakalářskou práci na téma „Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu“ jsem si vybrala, protože jsem se účastnila tříměsíční stáže u Horské záchranné služby Slovenské republiky v Nízkých Tatrách, na které jsem byla do problematiky těchto záchranných činností částečně zasvěcena a začala jsem se o ní hlouběji zajímat. Dalším podnětem byly kurzy, kterých jsme se účastnili v rámci předmětu Odborná praxe.

V rámci České republiky záchrannou činnost v těžko přístupném terénu provádí zejména Hasičský záchranný sbor, v horských oblastech to bývá Horská služba České republiky. Z řad zdravotnických záchranářů existuje v rámci Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje Výškové záchranné družstvo, které školí zdravotnické záchranáře na práci ve výškách a nad volnou hloubku, po několika letech u tohoto družstva se může ze zdravotnického záchranáře stát letecký záchranář. Do své bakalářské práce jsem ještě zahrнула Horskou záchrannou službu Slovenské republiky, ať už pro porovnání záchranných činností v horách, nebo proto, že se jedná o další složku, která se zaměřuje na záchranné činnosti v těžko přístupném terénu a v tomto případě se jedná i o vysokohorský terén.

Mým cílem bylo zmapovat fyzickou, psychickou a teoretickou připravenost jednotlivých složek a jejich materiální a technické vybavení.

1 Současný stav

1.1 Vymezení pojmů

1.1.1 Těžko přístupný terén

Těžko přístupným terénem označujeme území, jež je rozsáhlé, nepřehledné a často stěží přístupné. Na záchranné práce v těchto terénech je zpravidla nutné nasazení většího počtu zachránců, přičemž je nutné počítat s tím, že pomoci se raněné osobě dostane s větší časovou prodlevou. (HZS ČR, 2013)

1.1.2 Záchranář

Záchranářem neoznačujeme jen osoby, které pracují ve zdravotnictví, přičemž vystudovali obor Zdravotnický záchranář, často jako „záchranáře“ označujeme též zasahující osoby z ostatních složek integrovaného záchranného systému. Profese záchranáře není „běžné“ povolání. Záchranář by měl být schopen zvládat velkou psychickou zátěž, která se s výkonem jeho profese pojí. Měl by být schopen pracovat v improvizovaných podmínkách, umět ovládat své emoce, neboť velmi často je přítomen životním tragédiím a ztrátám. (Andršová, 2012) Zdravotničtí záchranáři svou profesi vykonávají proto, že chtějí pomáhat lidem a zachraňovat životy. Přibývá ovšem výjezdů k osobám, které na životě ohroženy nejsou a pro jejichž stav není nutný transport Zdravotnickou záchrannou službou, kterou si přesto zavolají. Hlavní náplní takových výjezdů se tedy stává především změření fyziologických funkcí, vypsání výjezdové zprávy a transport pacienta na příslušné oddělení, z něž velmi často bývá po drobném ošetření či vyšetření ihned propuštěn. (Furness, 2017) K dobrému výkonu profese zdravotnického záchranáře je nutné mít skvělé teoretické znalosti, získané během studia, ale i celoživotním samostudiem. Toto povolání také vyžaduje určitou fyzickou zdatnost, zručnost, vytrvalost, umění komunikovat s lidmi, obětavost, spolehlivost a morální zralost.

I přes všechny tyto požadavky není záchranář žádný nadčlověk, ani superman. Má své vlastní starosti a problémy a i po mnoha náročných výjezdech by neměl ztratit životní optimismus a životní nadhled. Od ostatních lidí se odlišuje pouze svým odborným vzděláním. Záchranář by si také měl být vědom, co je v jeho silách na světě změnit, co již nikoli a v každém případě se snažit pro pacienta udělat to, co je pro něj v danou chvíli nejlepší. (Andršová, 2012).

1.1.3 Práce ve výškách

Jde o pohyb osob v prostředí, kde hrozí pád z výšky nebo do hloubky, propadnutí se, sesunutí nebo sklouznutí. Dále se jedná o pohyb nad volnou hloubkou, například nad vodní hladinou či nad jakýmkoli jiným prostředím, které ohrožuje život nebo zdraví osoby v případě jejího pádu. Také se jako práce ve výškách uvádí práce ve více než 1,5metrové výšce a na žebříku pak ve více než 5metrové výšce. (Belica, 2014)

1.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) je jedna ze základních složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). (Zákon č. 239/2000 Sb., 2018) V současné době ho tvoří generální ředitelství, které je součástí Ministerstva vnitra, poté má každý ze 14 krajů svůj hasičský záchranný sbor, dále je součástí HZS ČR Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany a Záchraný útvar HZS ČR. (HZS ČR, 2020)

Jednotky HZS ČR se rozlišují podle §4 – vnitřní organizace jednotek dle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Jednotky se dle této vyhlášky rozdělují na příslušníky HZS ČR, kdy se jedná o jednotku hasičského záchranného sboru kraje, dále na zaměstnance podniku, jedná se o jednotku hasičského záchranného sboru podniku, poté na členy sboru dobrovolných hasičů, kdy se může jednat o dobrovolné hasiče obce nebo podniku. (Vyhláška č. 247/2001 Sb., 2019)

1.2.1 Příprava hasiče na činnosti v těžko přístupném terénu

Hasičem se může stát každý občan českého státu, který je plně právně způsobilý a bezúhonný. Minimální stupeň vzdělání je střední s maturitní zkouškou, dle typu místa, o které uchází, mohou být další podmínky. Každý hasič musí být zdravotně, fyzicky a osobnostně způsobilý k výkonu profese. Nesmí být členem žádného politického hnutí či strany a nesmí vykonávat žádnou živnostenskou nebo jinak výdělečnou činnost. Pro možné přijetí do služebního poměru musí písemně požádat a kladně projít přes přijímací řízení. (HZS ČR, 2020)

Hasiči musí procházet odbornou přípravou, která se musí každých pět let opakovat a je ukončena zkouškou z odborné způsobilosti, jež se provádí okamžitě po ukončení kurzu. Na odborných přípravách jsou prohlubovány odborné znalosti příslušníků Hasičského záchranného sboru – zabývají se zde tělesnou přípravou, prověřovacími a taktickými cvičeními. Dále se hasiči vzdělávají na specializačních kurzech podle svého zaměření (pokud nějaké zaměření mají), – může se jednat například o hasiče lezce, kterým se zejména budu věnovat v této práci. (Vyhláška č. 247/2001 Sb., 2019)

1.2.2 Hasiči se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou

Hasičem-lezcem se hasič může stát po absolvování základní odborné přípravy s danou specializací, kde si osvojí dovednosti v rozsahu stanoveném Ministerstvem vnitra a generálním ředitelstvím HZS ČR. Časová dotace kurzu je 80 hodin. Může se konat jako jeden souvislý kurz nebo je možno jí rozložit na dobu až dvanácti měsíců. Po absolvování přípravy je hasič-lezec zařazen do lezecké skupiny (družstva) hasičského záchranného sboru kraje. (MV-GŘ HZS ČR, 2012)

Činnosti hasiče ve výškách a nad volnou hloubkou se rozdělují na tři kategorie podle typu činností. (50. pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2018)

První kategorie obsahuje základní činnost a je typická použitím základních pomůcek a jednoduchými výkony – jedná se zejména o práci ve statickém režimu a o sebejištění. (50. pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2018)

Ve druhé kategorii jde o činnost rozšířenou, jejíž vykonání je jednoduché, ovšem jsou již používány složitější pomůcky a postupy. V této kategorii jde již o jištění jiné osoby a její případná záchrana. Tyto dvě zmíněné kategorie se provádí ve statickém režimu, což je režim, při kterém nehrozí bezprostřední pád, nebo by pád neměl být delší než 60 centimetrů, a mohou ho provádět hasiči jednotky požární ochrany samostatně nebo některé výkony z rozšířené činnosti provádějí spolu s lezeckou skupinou. (50. pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2018)

Výkony ve třetí kategorii jsou označovány jako speciální činnosti, provádějí je výhradně hasiči-lezci. Zde se již jedná o složité metody s časovou a technickou náročností a s velkými požadavky na vědomosti a provedení. Jsou to výkony v dynamickém režimu, tedy jde o výkony, kdy hrozí lezcům pád z výšky více než 60 centimetrů, výstup a volné lezení. (50. pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2018)

Uchazeč pro zařazení do odborné přípravy musí mít již absolvovaný III. modul IZS vzdělávacího programu Vstupní příprava příslušníků HZS ČR nebo Nástupní odborný výcvik. U těchto programů je doporučeno, aby je hasič podstoupil teprve po dvou letech od nástupu do služby. Základní odborná příprava je zakončena zkouškou, která se skládá z ústního a praktického přezkoušení před tříčlennou komisí. (MV-GŘ HZS ČR, 2012)

1.2.3 Teoretická příprava hasiče pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou

Hasiči se již v nástupním odborném výcviku (dále jen „NOV“) věnují práci ve výškách a nad volnou hloubkou. Tento blok je součástí předmětu Technický výcvik a je mu věnováno 34 hodin. Věnují se zde v rámci teorie výkladu pojmů, věcným prostředkům pro práci ve výškách, uzlům používanými v lanové technice, seznámí se se základní lanovou technikou a poté jsou ze všeho přezkoušeni. Tímto bodem končí v NOV teoretická část zaměřená na práci s lanovými prostředky. (MV-GŘ HZS ČR, 2013)

Při absolvování základní odborné přípravy se specializací pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou se hasiči teorií zabývají v každém předmětu kurzu. Prohlubují si vědomosti u již získaných znalostí v NOV. Zabývají se základními předpisy a věcnými prostředky požární ochrany pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou, speciálními transportními prostředky, zařízeními pro vytahování a spouštění, zdravotní přípravou, základní lanovou technikou, budováním kotevních, jisticích a kotvicích bodů, prováděním záchranných prací a riziky a specifiky záchranných činností podle specifík kraje. (MV-GŘ HZS ČR, 2012)

1.2.4 Praktická příprava hasiče pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou

Hasiči se v NOV věnují nejen teorii, avšak musí též projít praktickým výcvikem označovaným jako „LEZEC“, který je odstupňován od I do VI a je dotován 24 hodinami. V první části LEZCE se věnují praktickému použití uzlů, základní technice slanění a jištění a dále sebezáchraně s využitím pracovního polohovacího pásu. V části LEZEC II se věnují opakování LEZCE I a prohlubování znalostí v oblasti slaňování pomocí různých slaňovacích prostředků a dále sebezáchraně slaněním za použití Dülferova sedu na hadici. LEZEC III je opakování LEZCE I a II, ke kterému se přidá jištění druhým lanem, zachycení pádu závaží a nácvik různých způsobů vysednutí do lana. LEZEC IV je opakování LEZCE I a II, ke kterému se přidá jištění druhým lanem, slanění do volného prostoru a slanění s dýchacím přístrojem. LEZEC V zahrnuje přezkoušení z předchozích nácviků LEZCE I-IV a poslední LEZEC VI je procvičováním již naučených znalostí a dovedností v reálném prostředí. Hasiči se zde pohybují na střeše s jištěním, opouští dům pomocí Dülferova sedu na hadici, dělají provizorní kotvení, slaňují ve tmě a hledají nestandardní cesty a nástupy do lan. (MV-GŘ HZS ČR, 2013)

V případě hasiče-lezce se praktické dovednosti prohlubují a získávají nové v základní odborné přípravě hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou, kde se jim věnují v 59 hodinách z celkových 80 hodin vyčleněných na kurz. Zabývají se věcnými prostředky požární ochrany pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou, speciálními transportními prostředky a zařízeními pro vytahování a spouštění, základními zásadami poskytování první pomoci, základní lanovou technikou, budováním kotevních, jistících a kotvicích bodů, prováděním záchranných prací a riziky a specifiky záchranných činností dle specifík HZS kraje. (MV-GR HZS ČR, 2012)

1.2.5 Materiální vybavení hasiče

Jednotlivé jednotky požární ochrany jsou vybaveny materiálem podle své specializace, proto lezecké skupiny mají více prostředků na práci ve výškách a nad volnou hloubkou, než jednotky bez specializace.

U každého zásahu, kde je potřeba využít technické prostředky pro práci ve výšce nebo nad volnou hloubkou, musí velitel jednotky zvážit, zda budou dostačovat prostředky, kterými disponuje, nebo zda zavolá lezecké družstvo, které se na tuto práci specializuje a má více technických prostředků. V případě, že se lezecké družstvo povolá, přebírá zásah vedoucí lezeckého družstva, který se dále řídí pokyny velitele zásahu. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

K základnímu vybavení každého hasiče patří pracovní polohovací pás a karabina s minimální pevností 22 kN a s pojistkou zámku. Doporučují se ocelové karabiny typu H dle ČSN EN¹ 12 275. Pracovní polohovací pás, tzv. hasičský pás, je určen pro oporu těla a pracovní polohování. Tvoří ho elementy, které obepínají tělo a udrží uživatele během práce ve výškách díky vhodnému uspořádání a sestavení společně s pracovním polohovacím spojovacím prostředkem. Pracovní polohovací spojovací prostředek je úchytné lano s regulačním prvkem pro upevnění pracovního polohovacího pásu ke konstrukci tak, aby možný pád byl maximálně 0,5 metru. Tento hasičský pás si při každé výměně směn hasiči předávají a není určen k zachycení volného pádu. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

¹ ČSN EN = česká technická norma, která zavádí do soustavy českých norem evropskou normu (Vysvětlivky, 2010)

Minimální vybavení hasiče-lezce je:

- a) ochranný přiléhavý oděv, který se skládá kombinováním jednotlivých vrstev oděvu z funkčních materiálů a umožňuje činnost za zhoršených klimatických podmínek (v silném větru, za deště, ve sněhu, při nízkých teplotách),
- b) obuv se zpevněným kotníkem a s neklouzavou podrážkou, určená pro pohyb v přírodních a jiných exponovaných terénech,
- c) pětiprsté ochranné rukavice,
- d) postroj určený k pracovnímu polohování a zachycení pádu s připojovacím prvkem pro zachycení pádu umístěným v přední části postroje,
- e) ochranná přilba určená pro lezeckou činnost,
- f) karabina se zámkem a pojistkou zámku s minimální pevností 22 kN v podélném směru typ HMS – min. 1 ks,
- g) karabina se zámkem a pojistkou zámku s minimální pevností 22 kN v podélném směru – min. 2 ks,
- h) slaňovací prostředek se samoblokující funkcí,
- i) prostředky pro výstup po laně,
- j) textilní smyčka 22 kN – 3 ks,
- k) osobní odsedací prostředek se dvěma rameny a vhodnými karabinami (pevnost karabin min. 22 kN v podélném směru),
- l) nůž s pevnou čepelí (nebo otevíratelný jednou rukou) a pouzdrem,
- m) transportní vak na přenos materiálu,
- n) čelová svítilna se záložním zdrojem.

Minimální vybavení lezecké skupiny je:

- a) a) textilní smyčka 22 kN - 20 ks,
- b) b) nízko průtažné lano s opláštěným jádrem typu A dle ČSN EN 1891 , délka 100 m nebo podle místních podmínek (výška nejvyšší budovy nebo konstrukce, případně nejhlubšího místa v účinném dosahu lezecké skupiny) - 2 ks,
- c) nízko průtažné lano s opláštěným jádrem typu A dle ČSN EN 1891, délka 60 m - 3 ks,
- d) jednoduché dynamické lano dle ČSN EN 892, minimální délky 50 m v počtu 1 ks pro lezeckou skupinu, 2 ks pro lezecké družstvo o početním stavu 1+3, 3 ks pro lezecké družstvo o početním stavu 1+5,

- e) karabina se zámkem a pojistkou zámku s minimální pevností 22 kN v podélném směru – 25 ks,
- f) karabina se zámkem a pojistkou zámku s minimální pevností 22 kN v podélném směru typ HMS – 5 ks,
- g) ocelová karabina se zámkem a pojistkou zámku s minimální pevností 28 kN v podélném směru – 10 ks,
- h) souprava prostředků pro vytvoření kladkostroje – 2 ks,
- i) pomocná šňůra,
- j) ocelová kotvící smyčka – 6 ks,
- k) evakuační záchranná smyčka – 4 ks,
- l) trojnožka,
- m) evakuační nosítka s možností zavěšení ve svislé i vodorovné poloze,
- n) kladka na hrany – 2 ks,
- o) záchranná kladka s min. pevností 22 kN – 4 ks,
- p) kotvící deska – 2 ks,
- q) lékárnička (vybavení pro první předlékařskou pomoc, např. zdravotnický batoh),
- r) chránička na lano – 6 ks,
- s) stromolezecké stupačky,
- t) prostředky pro zajištění tepelného komfortu transportovaným osobám,
- u) vaky pro přenášení a transport vybavení lezecké skupiny,
- v) další vybavení dle místní specifikace (skalní terény, průmyslové objekty, jeskyně apod.). (50. Pokyn generálního ředitele HZS ČR, 2018)

K dalšímu vybavení patří zachycovací postroj, který slouží jako opora pro tělo při zachycení pádu. Tímto prostředkem jsou vybaveni jak hasiči, tak lezci. Zachycovací postroje mohou mít různé konstrukce, pro záchranáře jsou nejideálnější celotělové postroje, s možností upevnění v přední i zadní části, s pohodlnou sedací částí a začleněným polohovacím pracovním systémem. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

Jedním z nejdůležitějších prostředků jsou lana. Můžeme je dělit na lana s opletem a jádrem nebo lana stočená. V případě práce ve výškách a nad volnou hloubkou se používají lana s jádrem a opletem. Dále se dělí na statická a dynamická. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

Statická neboli nízko průtažná lana se používají v případě spouštění, vytahování, práce i záchrany. (Harutyunyan, 2016) Statická lana se dělí na lana A a lana B. Lana A mají minimální nosnost 22 kN a používají se primárně při záchranných činnostech. Druhý typ lan, tedy typ B, se používá jen zřídka, neboť má nižší nosnost a je určen pro nižší namáhání. Statická lana mají průtažnost do 5 % při zatížení 100 kilogramy. Lano musí být každý jeden metr uvnitř označeno štítkem s těmito údaji: o jaký typ lana se jedná, rok výroby, číslo evropské normy, obchodní název nebo jméno výrobce nebo dodavatele a materiál, ze kterého je lano vyrobeno. Také musí být na obou koncích lana páskou vyznačeno o jaký typ lana se jedná (A nebo B), kolik mm v průměru má a číslo evropské normy EN 1891. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

Dynamická neboli horolezecká lana nejčastěji spojují lezce s jistící osobou nebo s ukotvením lana a používají se při riziku pádu lezce. (Harutyunyan, 2016) Toto lano se může používat třemi způsoby: jako jednoduché lano, které zachytí lezce v jednom prameni, dále jako dvojitě, které se používá paralelně nebo jako poloviční, kdy je člověk uvázan na dvou pramenech. Tato lana se vyrábí s jádrem a opletem, z toho jádro musí být minimálně 50 % z celkové váhy lana. Dynamická lana jsou vyráběna za účelem pádu lezce, tudíž musí vydržet nejméně pět normovaných pádů. Dodavatel musí dodat s lanem určité údaje a to jsou: jméno nebo značka výrobce, dovozce nebo prodejce, číslo evropské normy EN 892, délka lana v metrech, průměr lana v milimetrech, typ nebo model lana, hmotnost vztahovaná k délce, maximální rázová síla, počet pádů, užitečný průtah, maximální posun opletu, význam všech značek na výrobku, úroveň ochrany, výběr dalších komponentů k použití systému, udržování, servis, působení chemikálií a dezinfekcí, aniž by byly negativně ovlivněny vlastnosti výrobku, trvanlivost výrobku nebo návod, jak se dá tato informace, že po tvrdém pádu musí být lano neprodleně vyřazeno, informace o vlivu vlhka a zledovatění, nebezpečí ostré hrany, vlivu skladování a stárnutí podmíněné používáním. (Petr Buřič, Richard Franc a kolektiv, 2009) Na obou koncích musí být páskou trvale označeny informace o původu lana a o typu lana, zda se jedná o jednoduché, poloviční nebo dvojitě. Výrobce určuje životnost lana, ta je ale většinou dána frekvencí použití a kvalitou péče. (Buřič, Franc a kolektiv, 2009)

Dalším prostředkem, bez které by práce ve výškách a nad volnou hloubkou nebyla možná, jsou karabiny a spojky. Jak už název napovídá, jedná se o pomůcky sloužící ke spojení dvou nebo více prvků lezecké výstroje nebo prvků zajišťovacího řetězce. Rozdíl mezi těmito dvěma pomůckami je jen v názvu a v normě, kterou tyto pomůcky splňují.

Karabiny pro účely HZS ČR se používají zásadně se zámkem, ať už se jedná o automatický zámek nebo o šroubovací, který musí lezec zajistit sám. Materiály karabin mohou být různé. Nejčastěji jsou vyrobeny ze slitin hliníku, které jsou lehčí, a z oceli, které jsou sice těžší, ale také více odolné vůči mechanickému poškození, mají vyšší pevnost a jsou podstatně levnější. Nejčastěji používané jsou karabiny HMS a oválné typu „B“, avšak nejužitečnějšími jsou oválné karabiny. Do pozitiv oválných karabin patří zejména jejich pravidelný tvar a možnost vysokého zatížení i v podélném protisměru, jelikož v něm mají nejvyšší pevnost. (Belica, 2014)

1.3 Výškové záchranné družstvo Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje

Výškové záchranné družstvo bylo založeno v roce 2005 jako součást Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje (dále jen „ZZS Jčk“). Jeho cílem bylo vytvoření adekvátně proškolené skupiny školení zdravotnických záchranářů, aby byli schopni ve spolupráci s ostatními složkami integrovaného záchranného systému poskytnout přednemocniční neodkladnou pomoc i pacientům v těžko přístupném terénu za použití lanové techniky. Být záchranářem-lezcem je jakýsi předstupeň lezeckého záchranáře. (Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, online).

1.3.1 Odborný výcvik

Zdravotnický záchranář před zařazením do Výškového záchranného družstva musí splnit odborné školení dle nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky. (Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, online).

Minimální výcvik záchranářů-lezců je 72 hodin ročně a koná se pod vedením vedoucího lezeckého družstva. Podstupují taktéž jednou ročně minimálně třídní soustředění, které vede taktéž vedoucí lezeckého družstva. Jejich pravidelná příprava zahrnuje i záchranné akce ve specifickém prostředí, jako například zástavba, a koná se za každého počasí. Jednou do roka jsou záchranáři-lezci přezkoušeni z teoretických znalostí a praktických dovedností. (Vnitřní směrnice Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, 2009)

1.3.2 Materiální vybavení Výškového záchranného družstva

Každý záchranář-lezec je vybaven prostředky lanové techniky a to jsou: celotělový postroj, pracovní přilba, slaňovací osma, karabina typu HMS, blokanty (pravý, levý, hrudní), kotvící smyčka, ploché smyčky různých délek, slaňovací brzda, kladka, rukavice, ochranné brýle, karabiny (ocelové, oválné), nůž s pevnou čepelí a stoupací popruh. (Vnitřní směrnice Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, 2009)

Výškové záchranné družstvo disponuje tímto minimální vybavením: transportní vanička FERNO, transportní prostředek SKED, kladka, tlumící Lanyard, lano statické, evakuační sedačka, blokant, brzda, kladka, zachycovač pádu, kotvící popruh a hranová kladka. (Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, online).

1.4 Horská služba České republiky

Horská služba České republiky (dále jen „HS ČR“) se dělí na HS ČR o.p.s. což je obecně prospěšný spolek, který zaštiťuje profesionální záchranáře a funguje od roku 2004 pod vedením Ministerstva pro místní rozvoj jako podpora cestovního ruchu a Horskou službu České republiky z.s., což je zapsaný spolek, který se stará o dobrovolné členy. Obě tyto organizace společně zaštiťují činnost horské služby na území České republiky. HS ČR je součástí integrovaného záchranného systému a její sídlo je ve Špindlerově Mlýně. (Horská služba České republiky, [online])

Hlavními úkoly a posláním HS ČR jsou zejména: poskytnutí první pomoci a transport raněného, informování o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a vydávání opatření pro bezpečný pohyb návštěvníků v horách, instalace a udržování výstražných a informačních zařízení, navrhování a doporučování opatření ke snížení úrazovosti na horách na základě jejich vlastních statistik, vykonávání pohotovostní služby v domech a na stanicích horské služby, dohlížení na hřebeny a sjezdové tratě, spolupráce s ostatními záchrannými organizacemi v Česku i v zahraničí a v neposlední řadě provádění lavinových pozorování a informování o stupni lavinového nebezpečí. (Horská služba České republiky, [online])

HS ČR působí v šesti horských oblastech (Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Krušné hory, Orlické hory a Šumava), které se dále dělí na okrsky, ve kterých se nacházejí domy horské služby. (Horská služba České republiky, [online])

1.4.1 Odborná příprava

K přijetí k HS ČR je třeba projít určitou hierarchií, po podání žádosti a splnění všech podmínek (věk do 18 do 40 let, dobrý zdravotní stav, základy horolezectví a umění lyžovat a znát místopis oblasti, volné místo v okrsku a trvalé bydliště v dané oblasti, výborná fyzická zdatnost, doporučení od dvou členů HS ČR) se žadatel stane čekatelem. Tím může být žadatel jeden až čtyři roky a poté se – po absolvování školy HS, schválení členskou schůzí okrsku a splnění zkoušek – stane dobrovolným členem. (Horská služba České republiky, [online])

Základní škola horské služby je odborná příprava pro čekatele, kteří se chtějí stát horskými záchranáři. Tato škola se je rozdělena na zimní a letní část, kdy zimní část se tradičně koná v Krkonoších a letní část na Vysočině. V rámci této odborné přípravy se

prověří fyzická zdatnost čekatelů a také získávají teoretické a hlavně praktické dovednosti. V rámci letní části se proškolí ve zdravotvědě, horolezectví, meteorologii, topografii a v organizaci a technice záchranných prací. Po úspěšném absolvování letní části se mohou čekatelé zúčastnit i části zimní. V této části základní školy horské služby se čekatelé zdokonalují v činnostech na sněhu a je zakončena závěrečnou zkouškou, kdy se po jejím zdárném splnění čekatelé stávají členy Horské služby České republiky. (Výroční zpráva Horské služby ČR za rok 2019, 2020)

1.5 Horská záchranná služba Slovenské republiky

Horská záchranná služba Slovenské republiky (dále jen „HZS SK“) patří k základní složce integrovaného záchranného systému. Její činnosti upravuje zákon č. 544/2002 Sb. v pozdějším znění 274/2015 Sb. o Horské záchranné službě. Tuto státní organizaci zřizuje Ministerstvo vnitra Slovenské republiky a její sídlo je ve Vysokých Tatrách.

Její základní činností je vyhledávání a vysvobozování osob v tísni a podání první pomoci v terénu a jejich následná doprava do přístupného terénu nebo do zdravotnického zařízení. Takovéto záchranné činnosti může vykonávat pouze osoba s odbornou a zdravotní způsobilostí. Mezi úlohy HZS SK patří mimo záchranu i informování veřejnosti o bezpečnosti v horském prostředí, ať už se jedná v zimě o lavinové nebezpečí nebo v létě o schůdnost turistických chodníků a další informace, týkající se bezpečnosti pohybu osob v horském nebo jeskynním prostředí. (Vyhláška č. 73/2020 Z. z. Ministerstva vnitra Slovenské republiky)

HZS SK působí v šesti horských oblastech (Vysoké Tatry, Nízké Tatry, Západní Tatry, Slovenský Ráj, Malá a Velká Fatra), ve kterých se nachází osm oblastních středisek. Dále ještě disponuje Střediskem lavinové prevence v Liptovském Hrádku, kde sídlí i školicí středisko pro celou organizaci.

1.5.1 Odborná příprava

Záchranářem Horské záchranné služby Slovenské republiky se může stát každý, kdo splňuje následující podmínky: jeho trvalé bydliště musí být v blízkosti dané oblasti, minimální vzdělání je střední s maturitou, zdravotní stav musí být výborný a určuje se na základě lékařského vyšetření ve specializovaném zařízení, žadatel o zaměstnání musí splnit zkoušky z horolezectví, místopisu dané oblasti, lyžování a zdravotní péče v rozsahu zadaném školicím střediskem před pětičlennou komisí, kterou jmenuje ředitel HZS SK na základě doporučení velitele školicího střediska, dále musí vlastnit řidičský průkaz skupiny B. Jelikož se jedná o záchranáře, musí se zavázat, že vystuduje obor zdravotnický záchranář minimálně na střední zdravotnické škole, v neposlední řadě musí být po celou dobu zaměstnání bezúhonný. (Horská záchranná služba [online])

K vykonávání činnosti horského záchranáře je potřeba splnit odbornou způsobilost a každé dva roky jí obnovit úspěšným absolvováním školení i následným přezkoušením. Po absolvování zkoušky odborné způsobilosti získá záchranář osvědčení, díky němuž

může záchrannou činnost vykonávat. Cílem zkoušení je otestovat teoretické a praktické schopnosti a dovednosti, které musí podle zákona záchrannář ovládat.

Zaměstnanci jsou školeni podle typu záchranné činnosti, kterou později vykonávají. Záchrannou činnost dělíme na několik typů: základní, pozemní, pomocí vrtulníku, jeskynní, pomocí lavinového a pátracího psa a činnost operátora operačního střediska HZS SK. Ke každému z těchto typů je přiřazeno i příslušné školení. Většina typů školení se dělí na letní a zimní část, aby byl záchrannář připraven na co největší rozmanitost podmínek, které ho mohou při vykonávání činnosti potkat. Kromě specializovaných školení musí každý záchrannář absolvovat školení Základní záchranné činnosti, a to bez rozdílu pozdější specializace.

Kvůli povaze terénu, ve kterém horští záchrannáři operují, je nezbytnou součástí téměř každého výjezdu použití lanové techniky. Z tohoto důvodu je tak výcvik týkajících se této problematiky zařazen ve většině typů školení.

V další části budou podrobněji popsány dva vybrané typy školení.

1.5.1.1 Školení Základní záchranné činnosti

Jak už bylo výše zmíněno, školení Základní záchranné činnosti musí absolvovat všichni členové HZS SK. Příprava je rozdělena na letní a zimní část a dále pak na část odbornou a teoretickou. Tématy přípravy jsou: Ochrana a bezpečnost při práci (v rozsahu 1 hodina teorie jak v letní, tak v zimní části přípravy), Záchranná činnost, právo a etika (v rozsahu 1 hodina teorie v letní části přípravy), Spolupráce záchranných složek integrovaného záchranného systému (v rozsahu 1 hodina teorie v letní části přípravy), Typy lan, práce s lanem, uzlová technika (v rozsahu 1 hodiny teorie a 3 hodin praxe jak v letní, tak v zimní části přípravy) Topografie a orientace v terénu, práce s globálním satelitním navigačním systémem (v rozsahu 2 hodin teorie a 1 hodiny praxe jak v letní tak v zimní části přípravy), Sníh a laviny, vyhodnocení lavinové situace, primární záchrana (v rozsahu 3 hodin teorie a 2 hodin praxe v zimní části přípravy), Meteorologie a vyhodnocení povětrnostní situace (v rozsahu 2 hodin teorie a 1 hodiny praxe v letní části přípravy a 1 hodiny teorie i praxe v zimní části přípravy), Obsluha rádiového zařízení (v rozsahu 1 hodiny teorie a 1 hodiny praxe v letní části přípravy), Zásady pohybu okolo vrtulníku (v rozsahu 1 hodiny teorie i praxe v letní i zimní části přípravy), Navádění vrtulníku k přistání (v rozsahu 1 hodiny přípravy a 1 hodiny teorie v letní i zimní části přípravy),

Organizace záchranné činnosti (v rozsahu 1 hodiny přípravy a 1 hodiny teorie v letní i zimní části přípravy), Poskytování první pomoci v terénu (v rozsahu 2 hodin teorie a 2 hodin praxe v zimní části přípravy), Technické transportní prostředky, svoz na lyžích (v rozsahu 1 hodiny teorie a 2 hodiny praxe v letní i zimní části přípravy), Záchranný materiál, jeho kontrola a životnost, ochrana a bezpečnost při práci (v rozsahu 1 hodiny teorie v letní i zimní části přípravy), Lyžování, skialpinismus a horolezectví (v rozsahu 1 hodiny teorie a 5 hodin praxe v letní i zimní části přípravy), Návčik záchranné činnosti na lyžařských tratích (v rozsahu 1 hodiny teorie a 6 hodin praxe v zimní části přípravy). (Vyhláška č. 23/2006 Z.z. Ministerstva vnitra Slovenské republiky)

1.5.1.2 Školení Záchranné činnosti pomocí vrtulníku lanovou technikou

Podmínkou pro absolvování tohoto typu školení je splnění prerekvizity v podobě školení Základní záchranné činnosti. Na rozdíl od některých kurzů není toto školení rozděleno na letní a zimní část. Náplní tohoto kurzu jsou: Zásady letecké záchranné činnosti (v rozsahu 1 hodiny teorie), Transportní prostředky pod vrtulník (v rozsahu 1 hodiny teorie a 1 hodiny praxe), Navádění vrtulníku (v rozsahu 0,5 hodiny praxe i teorie), Obsluha rádiového zařízení a korespondence (v rozsahu 0,5 hodiny praxe i teorie), Návčik činnosti na trenažéru (rozsah není uveden), Nastupování, vystupování, nakládání a vykládání postižené osoby při zapnutém motoru vrtulníku v šikmém terénu (v rozsahu 0,5 hodiny praxe i teorie), Slaňování z visu z vrtulníku (v rozsahu 1 hodiny praxe), Práce s palubním jeřábem (v rozsahu 1 hodiny praxe), Práce s vrtulníkem v podvěsu (v rozsahu 1 hodiny praxe), Návčik evakuace z vysokohorského terénu, ze stěny a rokliny (v rozsahu 2 hodin teorie a 3 hodin praxe). (Vyhláška č. 23/2006 Z.z. Ministerstva vnitra Slovenské republiky)

1.5.2 Materiální vybavení horských záchranářů

Jelikož je práce horských záchranářů velmi rozmanitá, liší se i vybavení, které je při jednotlivých výjezdech používáno. Dle povahy výjezdu záchranář vyhodnotí, co je při zásahu potřebné.

Mezi základní vybavení patří: lana (dynamická i statická), bezpečnostní postroj, přilba (můžou být různé druhy), jistící prvky, karabiny, prostředky na slaňování, spouštění a jištění, dále stoupací pomůcky, kladky, kladiva, stoupací železa, horolezecké cepíny, sněžnice, základní lavinové vybavení (vyhledávací zařízení, lopaty, sondy), ABS

lavinový batoh, vybavení na pohyb v zasněženém terénu (lyže, vázání, stoupací pásy, hůlky a lyžařská obuv), osvětlení, materiál pro pozemní záchranu (navijáky, blokanty) a v neposlední řadě transportní prostředky. (Janiga, 2006)

Transportní prostředky dělíme na motorové, do kterých patří skútry a zásahová vozidla, do této skupiny můžeme zařadit i vrtulníky používané při záchranných akcích, a nemotorové, kam můžeme zařadit univerzální transportní prostředek UT 2000, horská a francouzská nosítka, nosítka KONG, kanadské saně a saně AKIJA. (Janiga, 2006)

2 Cíle práce a výzkumné otázky

2.1 Cíle práce

1. Zmapování fyzické, psychické i teoretické připravenosti zdravotnického záchranáře na práci v těžko přístupném terénu.
2. Zmapování technického a materiálního zabezpečení jednotlivých složek při provádění záchranné činnosti v těžko přístupném terénu.

2.2 Výzkumné otázky

1. V čem spočívá fyzická, psychická a teoretická příprava záchranáře v jednotlivých dotazovaných složkách?
2. Jakým technickým a materiálním vybavením disponují jednotlivé složky?

3 Metodika

3.1 Metodika práce

Pro bakalářskou práci Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu jsem si vybrala kvalitativní výzkum. Sběr dat probíhal prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů se zástupci složek integrovaného záchranného systému, které se zabývají záchranou v nepřístupném terénu, zejména ve výškách a nad volnou hloubkou. Rozhovor se skládal z 19 otázek a byl rozdělen do několika kategorií. V první části jsem se ptala na obecné informace o respondentovi, v další částech jsem se ptala na fyzickou připravenost a náročnost, teoretickou připravenost, psychickou náročnost a možnosti psychologické intervence, na materiální a technické vybavení, v poslední části jsem se ptala na nejčastější místa a typy zásahů a jejich zkušenost s nejhorším případem, kterého se zúčastnili.

Všichni respondenti byli předem informováni o tom, že jejich odpovědi jsou zcela anonymní a předem souhlasili s pořízením audiozáznamu, který bude sloužit k přepsání odpovědí do textové podoby. Všichni respondenti souhlasili se zpracováním jejich odpovědí do výzkumné části bakalářské práce.

3.2 Charakteristika výzkumného celku

Pro výzkum mé bakalářské práce bylo požádáno o rozhovor 10 respondentů. Jednalo se o tři respondenty z řad Horské záchranné služby Slovenské republiky, tři členy Výškového záchranného družstva Jihočeského kraje, kteří jsou zároveň i leteckými záchranáři, dále o jednoho člena Horské služby České republiky a o tři členy Hasičského záchranného sboru České republiky. Všichni respondenti byli muži ve věku od 32 do 54 let.

4 Výsledky

4.1 Kategorizace dat

Všechny informace, které jsem získala z polostrukturovaných rozhovorů, jsem pro přehlednost rozdělila do následujících 10 kategorií. Každá kategorie je buď opatřena tabulkou s přehledem všech odpovědí a jejich popisem, nebo textem, který popisuje odpovědi.

Tabulka 1 Přehled kategorií

Kategorie 1	Identifikační údaje respondentů
Kategorie 2	Fyzická příprava a náročnost
Kategorie 3	Teoretická příprava
Kategorie 4	Praktická připravenost
Kategorie 5	Psychická náročnost
Kategorie 6	Možnosti psychologické intervence
Kategorie 7	Vybavení jednotky
Kategorie 8	Používání vybavení
Kategorie 9	Typy a druhy zásahů
Kategorie 10	Nejnebezpečnější/Nejnáročnější situace

Zdroj: Vlastní výzkum

4.1.1 Kategorie 1: Identifikační údaje respondentů

Tabulka 2 Identifikační údaje respondentů

Respondent (R)	Věk	Zaměstnavatel	Délka praxe	Zařazení
R č. 1	32 let	HZS SK	7 let	záchranář expert, psodod
R č. 2	41 let	HZS SK	14 let	záchranář expert
R č. 3	43 let	HZS SK	10 let	záchranář specialista, instruktor
R č. 4	40 let	ZZS JČK	12 let	zdravotnický záchranář, letecký záchranář u Armády České republiky
R č. 5	42 let	ZZS JČK	16 let	zdravotnický záchranář, letecký záchranář
R č. 6	40 let	ZZS JČK	17 let	zdravotnický záchranář
R č. 7	47 let	HZS ČR	23 let	hasič, strojník, pilař, lezec, mechanik, instruktor
R č. 8	45 let	HZS ČR	18 let	hasič, strojník, lezec
R č. 9	38 let	HZS ČR	8 let	hasič, strojník, lezec, pilař
R č. 10	53 let	HS ČR	29 let	terénní pracovník-záchranář

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka číslo dvě obsahuje základní informace o respondentech, a to je věk, složka, u které pracují, délka praxe a jejich zařazení. Všichni respondenti jsou od 32 do 53 let věku. Všichni respondenti jsou muži. Respondenti číslo 1, 2 a 3 jsou zaměstnanci Horské záchranné služby Slovenské republiky. Respondent č. 1 a č. 2 jsou záchranáři experti, kteří pracují u HZS SK 7 a 14 let, respondent č. 1 je ještě navíc kynologem. Respondent číslo 3 je záchranář specialista a zároveň instruktor, který pracuje na Školícím středisku HZS SK, a jeho praxe je 10 let. Respondenti číslo 4, 5, 6 jsou zaměstnanci Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, kde pracují jako zdravotničtí záchranáři a jsou členy

Výškového záchranného družstva a zároveň jsou civilními zaměstnanci Armády České republiky, kde pracují jako letečtí záchranáři. Délka jejich praxe je od 12 do 17 let. Respondenti číslo 7, 8, 9 jsou zaměstnanci Hasičského záchranného sboru České republiky a všichni mají zaměření hasič, strojník a lezec a k tomu respondent č. 7 je pilař, mechanik a instruktor a respondent č. 9 je navíc pilař. Délka jejich praxe je od 8 do 23 let. Respondent číslo 10 je zaměstnanec Horské služby České republiky, kde pracuje jako terénní pracovník-záchranář, jeho praxe je 29 let.

4.1.2 Kategorie 2: Fyzická příprava a náročnost

Tabulka 3 Fyzická příprava respondentů, možnost přípravy v zaměstnání a náročnost jejich povolání

Respondenti (R)	Fyzická příprava ve volném čase	Požadavek na fyzickou přípravu pro zaměstnání	Možnost se fyzicky připravovat v zaměstnání	Je podle Vás práce fyzicky náročná?
R č. 1	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 2	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 3	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 4	Ano	Ne	Ano	Ne
R č. 5	Ano	Ne	Ne	Ano
R č. 6	Ne	Ne	Ne	Ne
R č. 7	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 8	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 9	Ano	Ano	Ano	Ano
R č. 10	Ano	Ano	Ne	Ano

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka číslo 3 obsahuje shrnutí druhé části otázek, které byly zaměřené na fyzickou připravenost respondentů a náročnost jejich povolání po fyzické stránce.

Respondenti č. 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9 a 10 si myslí, že je jejich práce fyzicky náročná. Respondenti číslo 3 a 10 říkají, že je obecně práce fyzicky náročná, ale pro respondenta č. 3, který je ve velmi dobré fyzické kondici je pro něho ta práce v „pohodě“, respondent č. 10 odpověděl že: *„Pokud má člověk sport jako náplň jeho života, tak je náročnost přiměřená, ale pokud člověk nesportuje a není to náplň jeho života, tak je to velmi náročné povolání“*. Respondent č. 4 (ZZS JčK) vypověděl, že práce leteckého záchranáře je specifitější než při pozemní záchraně: *„Neřekl bych, že je ta práce více fyzicky náročná, při lanových technikách se snažíme to udělat co nejjednodušší a nejlehčí. Například, když máme snášet pacienta z osmého patra s hasiči, tak se zapotíte více než pod tím vrtulníkem.“*

Na otázku, zda se ve svém volném čase fyzicky připravují, odpověděli kromě jednoho respondenta, že ano. Respondent č. 6 (ZZS JčK) vypověděl, že se snaží připravovat, ale s narozením dětí nemá již tolik času na přípravu, jak by si představoval. Ostatní respondenti se ve svém volnu věnují nějakému sportu.

Další otázka se týkala fyzické přípravy v rámci jejich zaměstnání, zde jsem se dotazovala, zda se účastní i nějakých fyzických příprav či školení. Všichni respondenti odpověděli, že minimálně jednou ročně mají školení, či přezkoušení respondenti č. 1, 2, 3, 7, 8, 9 a 10 se musejí pro své zaměstnání fyzicky připravovat, avšak zaměstnavatel respondentů č. 4, 5 a 6 (ZZS JčK) nemá žádné požadavky na fyzickou přípravu svých zaměstnanců.

Respondenti číslo 1, 2, 4, 7, 8 a 9 mají na své základně posilovnu nebo místo, kde se mohou fyzicky připravovat. Respondenti č. 5 a 6 vypověděli, že v tuto chvíli nemají na základně Letecké záchranné služby Armády České republiky ani na základně Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje místo, kde by se mohli připravit, avšak od roku 2021 se základna letecké záchranné služby přesune na jiné místo, kde se již budou moci fyzicky připravovat. Respondent č. 3 (HZS SK) uvedl, že: *„V Jasně (místo předchozí základny) jsme posilovnu měli, ale tady na Školícím středisku nic takového nemáme, mám hrazdu ve dveřích pověšenou, ale kdybychom posilovnu chtěli, tak si ji pořídíme, ale nepotřebujeme ji.“* Respondent č. 10 (HS ČR) uvedl, že jim zaměstnavatel neposkytl na základně žádné místo, kde by se mohli fyzicky připravovat, ale že si sami zařídili například lezeckou stěnu v hotelu poblíž jejich základny.

4.1.3 Kategorie 3 Teoretická příprava

Tabulka 4 Teoretická příprava, otázka, zda je respondent dostatečně teoreticky připraven a zda má dostatečný teoretický materiál

Respondent (R)	Absolvoval jste teoretickou přípravu?	Jste teoreticky připraven?	Disponujete dostatečným teoretickým materiálem?
R č. 1	Ano	Ano	Ano
R č. 2	Ano	Ano	Ano
R č. 3	Ano	Ano	Ano
R č. 4	Ano	Ano	Ano
R č. 5	Ano	Ne	Ano
R č. 6	Ano	Ano	Ano
R č. 7	Ano	Ano	Ano
R č. 8	Ano	Ano	Ano
R č. 9	Ano	Ano	Ano
R č. 10	Ano	Ano	Ano

Zdroj: Vlastní výzkum

Všichni respondenti odpověděli, že se pravidelně účastní teoretických kurzů či školení. Respondent č. 1 odpověděl, že každý (člen HZS SK) musí mít vystudovaného zdravotnického záchranáře, ať už na střední zdravotnické škole nebo na vysoké škole, dále se vzdělávají v oblastech místopisu, polohopisu a v lanových technikách. Absolvují také cyklické vzdělávání, což znamená, že každý měsíc dostanou prezentaci a k ní online test s otázkami ze zdravotní vědy, své odpovědi pošlou garantovi na Školicí středisko, které jim pošle zpět vyhodnocení. Respondent č. 3 doplnil, že toto cyklické vzdělávání vzniklo v době pandemie COVID-19, kdy se nemohla konat pravidelná školení. Respondent č. 3 uvedl, že se zúčastnil čtyř kurzů, díky kterým poté mohl získat odbornou způsobilost.

Respondent č. 4 (ZZS JčK) rozebral, jak se člověk stane leteckým záchranářem a jakou teoretickou přípravou musí projít: „*Záchranář musí mít tři roky praxe na pozemní záchranné službě, poté je rok členem Výškového záchranného družstva, zde je instruktor, který nás vede a když úspěšně absolvujete zkoušku, tak jste poté připuštěni k samotnému leteckému záchranáři, kde se opět musí vykonat zkouška. Nevím, jak je to bude teď, ale takhle to bylo, když jsem to dělal já.*“. Respondent číslo 5 uvedl, že teoretickou přípravu absolvují formou kurzů, jako například PHTLS² nebo ALS³. Mají také přípravu formou pravidelných ročních školení. Respondent č. 6 (ZZS JčK) uvedl, že práce ve výškách a nad volnou hloubkou obsahuje mnoho teorie, zahrnuje teorii o lanech, kotvicích prostředcích, bezpečnostních prvcích, proškolení v rámci letového provozu, činností kolem vrtulníku, navigace a různé typy záchrany. Také uvedl že jsou z teorie každý rok přezkoušeni. Respondent č. 7 uvedl, že každý hasič absolvuje základní kurz, který trvá tři měsíce, a poté každé jeho zaměření má svůj vlastní kurz. Respondent č. 10 sdělil, že mají týdenní kurz vždy před létem a zimou, kdy si opakují a cvičí věci, které se dělají v tom daném období.

Respondent č. 5 (ZZS JčK) co se týká otázky, zda je teoreticky připraven, řekl, že: „*Nemyslím si, že jsem dostatečně teoreticky připravený. Každý máme rezervy, nebo já vím, že mám rezervy.*“. Všichni ostatní respondenti uvedli, že si myslí, že jsou teoreticky dostatečně připraveni.

Všichni respondenti taktéž uvedli, že disponují dostatečným množstvím teoretických materiálů. Respondent č. 4 (ZZS JčK) udává, že ohledně výškových prací neexistuje velké množství těchto materiálů z důvodu velké specifčnosti této práce, ale že se dají sehnat. Respondenti č. 1, 2 a 3 (HZS SK) uvedli, že mají své vlastní sylaby, které se nyní aktualizují, protože jsou zastaralé. Respondent č. 10 (HS ČR) taktéž uvedl, že se aktualizují jejich metodické postupy pro lezce.

² Pre-Hospital Trauma Life Support (PHTLS) je celosvětově známý program dalšího vzdělávání, který se zabývá přednemocniční neodkladnou péčí u pacientů s traumatem. (Prehospital Trauma Life Support, 2020)

³ ALS – advanced life support je kurz založený na doporučeních pro resuscitaci, který cvičí respondenty, aby identifikovali příčiny zástavy oběhu, jeho možný vznik a poresuscitační péči. (Advanced Life Support, 2020)

4.1.4 Kategorie 4: Praktická připravenost

Tabulka 5 Praktická připravenost

Respondenti (R)	Jste dostatečně prakticky připravení?
R č. 1	Ano, ale myslím, že by mohlo být více praktických cvičení.
R č. 2	Ano, ale dříve to bylo přísnější a striktnější.
R č. 3	Ano, protože jsem instruktor a garant pozemní záchrany, tak musím být.
R č. 4	Ano, ale nyní je činnost výškového družstva utlumena.
R č. 5	Ano.
R č. 6	Ano, na běžné činnosti v rámci záchrany.
R č. 7	Ano, co je potřeba, to udělám.
R č. 8	Ano, myslím si že ano.
R č. 9	Ano.
R č. 10	Ano, ale myslím si, že kdyby bylo více cvičení, tak by to bylo lepší, protože kdo cvičí, ten umí.

Zdroj: Vlastní výzkum

V tabulce číslo pět jsem shrnula, jestli si respondenti myslí, že jsou dostatečně fyzicky připravení, všichni odpověděli, že si myslí, že ano, ale respondenti č. 1, 2 a 10 si myslí, že by praktická cvičení mohla být častější a že by jich mohlo být víc.

4.1.5 Kategorie 5: Psychická náročnost

Tabulka 6 Psychická náročnost povolání a příprava

Respondenti (R)	Je práce psychicky náročná?	Je v rámci přípravy i psychická příprava?
R č. 1	Ano	Ne
R č. 2	Ano	Ne
R č. 3	Ano	Ano
R č. 4	Ano	-
R č. 5	Ano	-
R č. 6	Ano	-
R č. 7	Ano	Ano
R č. 8	Ano	Ano
R č. 9	Ano	Ano
R č. 10	Ano	Ne

Zdroj: Vlastní výzkum

Všichni respondenti si myslí, že je jejich práce psychicky náročná. Respondenti č. 1, 2, 7, 8, 9 uvádějí, že je jejich práce velmi psychicky náročná, když mají výjezd/zásah, ale jinak odpočívají a relaxují, aby na samotný zásah poté byli připraveni. Respondent č. 10 (HS ČR) uvádí, že práce je psychicky náročná, ale že se získanou praxí a zkušenostmi to není pro něho tak náročné, jako když přijde nový člen, který právě ty zkušenosti a praxi nemá.

Respondenti č. 1, 2, 3 jsou členové HZS SK a všichni shodně uvedli, že každých pět let absolvují na specializovaném pracovišti psychologické testy, avšak pouze respondent č. 3 to uvedl jako psychologickou přípravu. Řekl, že tyto periodické testy prokáží, zda se zaměstnanci něco nestalo po psychické stránce. Respondenti č. 7, 8 a 9 jsou členy HZS ČR a ti uvedli, že mají psychickou přípravu v rámci odborné přípravy.

4.1.6 Kategorie 6: Možnost psychologické intervence

Tabulka 7 Možnosti psychologické intervence ze strany zaměstnavatele

Respondenti (R)	Poskytuje Vám zaměstnavatel psychologickou intervenci?
R č. 1	Ano
R č. 2	Ano
R č. 3	Ano
R č. 4	Ano
R č. 5	Ano
R č. 6	Ano
R č. 7	Ano
R č. 8	Ano
R č. 9	Ano
R č. 10	Ne

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a 9 uvedli, že jim zaměstnavatel poskytuje služby psychologa. Respondent č. 10 (HS ČR) uvedl, že přímo zaměstnavatel jim služby psychologa neposkytuje, ale mají v případě potřeby domluveného policejního psychologa.

Respondent č. 1 uvedl, že mají svého katolického duchovního, na kterého se v případě potřeby mohou obrátit zejména věřící, ale že i Ministerstvo vnitra Slovenské republiky, pod které HZS SK spadá, má své psychology, takže v případě potřeby se na ně dá obrátit. Respondenti č. 4, 5 a 6, kteří jsou všichni zaměstnanci Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, odpověděli, že mají svého psychologa i peery⁴ a že je o ně poměrně dobře postaráno. V případě mimořádné události nebo těžkého zásahu je tito pracovníci na základě údajů z operačního střediska sami kontaktují a zeptají se jich, zda jsou v pořádku nebo to chtějí konzultovat. Respondent č. 4 (ZZS Jčk) odpověděl: *„My jsme psychology sami sobě, po náročném zásahu se dělá debriefing (vyhodnocení), kde všechno probereme, co jsme udělali špatně, co dobře a probereme to s lidmi z práce nebo i s těmi co byli na tom zásahu, takže jsme v podstatě psychologové sami sobě a můžeme to odventilovat. Většinou vás to ale nesžírá, že byste po tom byla nějaká vyklepaná, nebo vás to nějak zasáhlo, horší to je potom, když se zasahuje u nějakého kolegy nebo rodinného příslušníka a bylo by tam nějaké smrtelné nebo devastující poranění. Pak je to velmi psychicky náročné, ale pro nás jsou ti lidi jen pacienti, chováme se k nim, ale jsou to v podstatě anonymní lidé.“*. Respondenti č. 5 a 6 uvedli, že v současné době, jelikož je letecká záchranná služba pod Armádou České republiky, tak tam žádná psychologická intervence není.

⁴ peer = peer konzultant je člověk, který má zkušenost s duševní nemocí a může pomoci při cestě k zotavení (Holková, 2019)

4.1.7 Kategorie 7: Vybavení jednotky

Tabulka 8 Dostatečné množství vybavení a dostatečně kvalitní vybavení

Respondenti (R)	Disponujete dostatečným množstvím materiálu?	Disponujete dostatečně kvalitním materiálem?
R č. 1	Ano	Ano
R č. 2	Ano	Ano
R č. 3	Ano	Ano
R č. 4	Ano	Ano
R č. 5	Ano	Ano
R č. 6	Ano	Ano
R č. 7	Ano	Ano
R č. 8	Ano	Ano
R č. 9	Ano	Ano
R č. 10	Ano	Ano

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondent č. 1 (HZS SK) uvedl, že si myslí, že mají dostatečné množství materiálu, ale že dělají občas problém veřejné zakázky, v případě kvality jejich osobního vybavení: „Může se stát, že už je něco vymyšlené a je to kvalitní, ale ve veřejné zakázce vyhraje firma, která to sice ušije, ale není to dostatečně kvalitní“, respondent č. 3 doplnil, že se snaží na tomto problému pracovat a zapojovat zaměstnance do diskuzí o výběru materiálu. Respondent č. 4 uvedl, že jim armáda dala základ, protože její zaměstnanci

jsou pouze zdravotníci, a ne letečtí záchranáři, tudíž můžou z vrtulníku slanit, ale nemůžou se, ať už sami nebo s pacientem, vytáhnout nahoru a dělají tuto službu pro ně hasiči, kteří mají své vlastní lezecké vybavení. Ale v rámci výškového záchranného družstva si myslí, že mají všeho dost i v dostatečné kvalitě. Respondent č. 6 uvedl, že největší výhodou armádního vrtulníku je jeřáb, díky kterému je zásah velmi rychlý, to považuje za „úplně optimální záležitost“, co se týká vybavení lezců, tak jsou standardně vybavení podle něho. Jako velký problém vidí ošacení, domnívá se, že by měli disponovat nepromokavými komplety, říká: „*Máme materiály, které se snadno profouknou a promočí, nemají žádnou úpravu a při zásahu za nepřízně počasí tato skutečnost může zhoršit součinnost na místě z důvodu diskomfortu záchranáře.*“ Odpověď respondenta č. 7 (HZS ČR) se v podstatě shoduje s respondentem č. 1 (HZS SK), množství materiálu mají dostatečné, ale kvalita je někdy horší z důvodu výběrových řízení. Respondent č. 10 uvádí, že jelikož má možnost to srovnat s lety minulými, tak nyní disponují kvalitním materiálem, a i v dostatečné kvantitě, dochází tam k inovaci jak technických, tak i medicínálních pomůcek, za zmínku stojí třeba penthrox⁵, který významně usnadňuje práci a pomáhá ke komfortu pacienta.

⁵ Penthrox = analgetikum, které je aplikováno inhalačně, určené k tišení bolesti střední až vážné intenzity u dospělých pacientů s traumatickým mechanismem poranění (Datapharm [online], 2018)

4.1.8 Kategorie 8: Používané vybavení

Tabulka 9 Nejpoužívanější vybavení, znalost jeho použití

Respondenti (R)	Nejpoužívanější vybavení	Umíte použít všechny materiál?
R č. 1	Transportní prostředky (KONG, UT 2000, kvalitní obuv, kanadské saně, skútry, auta, kompletní lanová technika.	Ano, samozřejmě.
R č. 2	Motorové a transportní prostředky (saně, nosítka), lana, karabiny.	Ano.
R č. 3	Automobily, elastický obvaz, skútry.	Ano.
R č. 4	Rig, ID, celotělový úvaz, helma, ochranné rukavice, karabiny, transportní prostředky, jeřáb, záchranná síť, celotělový vak s vakuovou matrací.	Měli bychom a myslím, že umíme.
R č. 5	Celotělový úvaz, rig, smyce, karabiny, blokanty, lana.	Ano.
R č. 6	Celotělový úvaz, karabiny, jeřáb, šátek, síť, vakuová matrace.	Ano.
R č. 7	Ochranné pomůcky, technika určená k typu zásahu, lezecká technika, čluny, dýchací přístroj.	Ano.
R č. 8	Těžký a lehký ochranný oblek, technika, dýchací přístroj.	Ano.
R č. 9	Technika-čerpadla, hadicové vedení, proudnice.	Ano.
R č. 10	Vakuové dlahy, dezinfekce.	Ano.

Zdroj: Vlastní výzkum

Všichni respondenti uvedli, že všechny materiál, co používají, umějí použít. K otázce nejpoužívanějšího materiálu jsou odpovědi různorodé, ale částečně se shodují v souvislosti se zaměstnavatelem.

4.1.9 Kategorie 9: Typy a druhy zásahů

Tabulka 10 Nejčastější typy případů a nepřístupný terén, ve kterém zasahují

Respondenti (R)	Typy případů, u kterých zasahujete	Nepřístupný terén, ve kterém zasahujete
R č. 1	Pátrací akce po ztracených osobách, zranění končetin, otřesy mozku.	Skalní terén, les.
R č. 2	Podvrknuté končetiny, ztracené osoby.	Sjezdovky, les.
R č. 3	Poranění kloubů, končetin.	Volný terén, skalní terén, stěna.
R č. 4	Dopravní nehody, interní stavy.	Ferrata (skála), les.
R č. 5	Úrazy, dopravní nehody, poruchy vědomí.	Lesnatý terén, vodní plocha, koryta řek.
R č. 6	Úrazy, dopravní nehody, interní stavy.	Les, voda, skály.
R č. 7	Dopravní nehody, požáry, technické zásahy, snášení pacienta, popadané stromy.	Studny, šachty, komíny, síla, skála.
R č. 8	Požáry, otevírání bytů, dopravní nehody.	Les, studny.
R č. 9	Dopravní nehody, požáry, zatopené prostory.	Úzké prostory, síla.
R č. 10	V létě kola, brusle, koloběžky, v zimě lyžařské úrazy.	V oblasti Plechého (vrchol).

Zdroj: Vlastní výzkum

Tato tabulka zobrazuje nejčastější typy výjezdů, kde se nejčastěji opakují dopravní nehody a úrazy. Z typu nepřístupného terénu, ve kterém respondenti nejčastěji zasahují, se nejčastěji jedná o lesy.

4.1.10 Kategorie 10: Nejnebezpečnější/nejnáročnější situace

Na toto téma jsem se ptala v poslední otázce mého rozhovoru. Všichni respondenti uvedli, že je těžké vybrat jeden z těch nejnáročnějších, ale většinou nějaký zásah utkvěl v paměti. Respondent č. 1 (HZS SK) uvedl, že pro něho to byl pád horolezce v lavinovém nepřístupném terénu, bez možnosti nasadit leteckou techniku, pacient měl mnohočetné zlomeniny obratlů, sériovou zlomeninu žeber a podezření na vnitřní krvácení. Jeho transport byl velmi dlouhý a celá záchranná akce trvala přes deset hodin. I přes velkou náročnost se záchranná akce vydařila a pacient se vrátil do plnohodnotného života bez vážnějších problémů.

Respondent č. 2 (HZS SK) uvedl, že nejtěžší je, když povětrnostní a přírodní podmínky nedovolují, i přes veškerou odhodlanost, sílu i technické prostředky, pomoci druhému, uvedl že: *„Je to naprostá bezradnost, když i přes školení, zkušenosti, můžete být nabitý jak teoreticky, tak prakticky i psychicky, ale dostanete se do situace, kdy nemůžete proti přírodě jít. Může to být extrémní počasí, velké lavinové nebezpečí, bouřka, tma a mlha, ti lidé potřebují pomoci, ale nejde to.“*

Respondent č. 3 (HZS SK) uvedl, že to bylo spuštění se v lavinovém terénu se saněmi, zvládli to jen díky tomu, že se neuvolnila lavina. Respondent č. 4 (ZZS JčK) řekl, že se do žádné nebezpečné situace na letecké záchranné službě nedostal. Respondent č. 5 (ZZS JčK) uvedl, že pro něho to byla dopravní nehoda, kdy bylo auto napíchnuté na svodidla a řidička měla amputaci obou dolních končetin a byli na místě události jen dva (záchranař a lékař), řekl, že obecně je nejtěžší, když přiletí na místo první a je tam více zraněných a oni jsou tam jen ve dvou lidech. Respondent č. 6 (ZZS JčK) uvedl, že při přistávání v noci na střeše byli velmi blízko neosvětlenému vysokozdvížnému jeřábu, kdy ho málem trefili, a to by znamenalo srážku a nehodu, naštěstí si toho jeřábu respondent všiml a upozornil na to pilota a nakonec to bylo v pořádku.

Respondent č. 7 (HZS ČR) uvedl, že takový zásah měli nedávno. Měli vytáhnout pána, který zůstal ve studni a nevědělo se, jestli je při vědomí, proto tento zásah musel být extrémně rychlý a s nimi se slaničnickou technikou šel i záchranař, uvedl, že to byl stres, protože na ně tlačili, aby to bylo rychlé, ale oni musí zajistit hlavně jejich bezpečnost. Jinak uvádí, že: *„Každý lezecký výcvik, bez výjimky, je náročný, když je ostrý zásah, tak zde hraje určitou míru adrenalinu, ale při výcviku si to člověk plně uvědomuje a když absolvujete ten výcvik, tak si řeknete, že jsem to zvládl a máte z toho dobrý pocit. Výcviky jsou takto*

náročné z důvodu, že těžko na cvičišti a poté lehkou na bojišti, v lezení to nejde bez praxe a je toho v něm hrozně moc a jakmile se něco například přecvakne špatně, tak už se to nedá vrátit.“

Respondent číslo 10 (HS ČR) odpověděl, že jsou těžké zásahy, když třeba člověk zemře, poté jsou některé těžké, ale nakonec dopadnou dobře, když má člověk třeba štěstí a může pro něho doletět vrtulník. V podstatě stojí za zmínku všechny těžké úrazy, kdy je člověk ohrožený na životě, a to jsou třeba zlomené stehno nebo pánev. Dále řekl, že: *„Vzpomínám si na výjezd, kdy jsme jeli pro bruslaře na zamrzlé Lipno, paní si vykloubila rameno a zlomila pažní kost na té stejné ruce a její manžel měl otřes mozku a jediné co věděl, bylo to, že tohle je jeho manželka, tak třeba tento výjezd mi utkvěl v paměti.“*

5 Diskuse

Záchranné činnosti v těžko přístupném terénu jsou dle mého názoru velmi náročné. Hraje zde roli mnoho faktorů, které mohou nepříznivě ovlivnit samotnou záchranu, ale i bezpečí samotných zachránců. V současné době po pandemii COVID-19, kdy se lidé bojí cestovat do zahraničí, spousta z nich zamířila do hor, povětšinou se jedná o úplné začátečníky, kteří často neznají své hranice a plánují si výlety a túry v horském terénu, které poté nejsou schopni zvládnout. Z důvodu vyčerpání si můžou přivodit úraz nebo se může stát, že pro vyčerpání již nebudou schopni dojít do místa určení. Z těchto důvodů si myslím, že je toto téma záchran v těžko přístupném terénu důležité, protože cestování do hor se stává velkým trendem.

V této bakalářské práci na téma „Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu“ jsem se zaměřovala převážně na záchranu ve výškách a nad volnou hloubkou. V teoretické části jsem si vybrala tři složky integrovaného záchranného systému v České republice a jednu složku integrovaného záchranného systému Slovenské republiky, které jsou vycvičeny pro záchranu v nepřístupném terénu. Ve výzkumné části jsem v rámci kvalitativního výzkumu provedla polostrukturované rozhovory se třemi členy Hasičského záchranného sboru České republiky, třemi členy Výškového záchranného družstva Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, kteří jsou zároveň leteckými záchranáři, jedním členem Horské služby České republiky a třemi členy Horské záchranné služby Slovenské republiky, které obsahovaly 19 otázek. Mým cílem bylo porovnat fyzickou, psychickou a teoretickou připravenost dotazovaných respondentů a kvalitu a dostatečné množství vybavení, kterým disponují.

Prvním okruhem otázek, kterým jsem se zabývala, byla fyzická připravenost a náročnost práce záchranáře. První otázka, kterou jsem položila respondentům se týkala jejich fyzické přípravy na zaměstnání. Toto téma máme shrnuté v tabulce číslo tři ve výsledcích výzkumné části. Všichni respondenti, kromě respondenta číslo 6, uvedli, že sportují v rámci svého volného času. Bohužel se mi nepodařilo najít v literatuře přesný návod nebo předpis, jak by se měl záchranář přesně fyzicky připravovat na svoje povolání, avšak hasiči mají ve vyhlášce Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany uvedeno v paragrafu 38, že: *„tělesná příprava zahrnuje všeobecnou tělesnou přípravu zaměřenou na udržení fyzické zdatnosti a rozvoj pohybových vlastností“*, a toto tvrzení se potvrdilo při rozhovoru se členy HZS ČR, když

odpověděli, že se v zaměstnání fyzicky připravují. Mají na základně posilovnu a tělocvičnu, kde se připravují, hrají různé míčové sporty a v rámci požárního sportu disponují cvičnou požární věží, na které se mohou připravovat. Stejnou odpověď jsem dostala i od ostatních složek, s výjimkou leteckých záchranářů, kteří uvedli, že se nemusí ze strany zaměstnavatele nijak připravovat po fyzické stránce. Taktéž sdělili, že v současné době, kdy je provozovatelem letecké záchranné služby pro Jihočeský kraj Armáda České republiky, jsou přesunuti na základnu, kde není žádný prostor, kde by se mohli fyzicky připravit. Stejný problém měl i člen HS ČR, který uvedl, že na základně žádný prostor nemají, ale domluvili si sami prostor, kde se mohou připravit. Podle mého názoru by se měli všichni záchranáři udržovat v určité kondici, protože když se ocitnou náhodou v panelovém domě bez výtahu a půjdou do osmého patra, tak budou ta patra dalších deset minut rozdýchávat, než budou moci pomoci druhému člověku a v případech ohrožení života to může mít fatální dopady.

Druhým okruhem otázek byla teoretická připravenost. Zde bylo mým hlavním cílem zjistit, zda jsou dostatečně vyškoleni a jestli disponují dostatečným materiálem. Zde mi respondent číslo čtyři potvrdil moje zjištění z teoretické části, že neexistuje mnoho zdrojů, které by se týkaly výškových prací. Všichni respondenti ale uvedli, že disponují dostatečným množstvím materiálu. Členové HZS SK a HZS ČR uvedli, že v současné době se vytvářejí nové sylaby (v případě HZS SK) a metodika lezců (v případě HZS ČR). Dle Koncepce provádění činností ve výšce a nad volnou hloubkou jednotkami požární ochrany do roku 2025, vydané Ministerstvem vnitra-Generálním ředitelstvím HZS ČR v roce 2015, je jedním z aktuálních problémů v činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou zastaralý metodický materiál pro činnost hasičů – lezců, který neodpovídá moderním trendům v oblasti práce ve výšce a nad volnou hloubkou. Všichni respondenti, kromě respondenta číslo pět, uvedli, že jsou dostatečně teoreticky vyškoleni. Respondent pět uvedl, že má rezervy a že podle něho je vždycky v čem se zlepšovat. S jeho myšlenkou se naprosto ztotožňuji, každý se může ještě posunout v jeho znalostech.

Třetí okruh obsahoval jednu otázku, která se týkala praktické připravenosti, zde se všichni shodují, že jsou dostatečně připraveni, avšak doplňují, že by ocenili více praktických cvičení. Členové HZS SK uvedli, že dříve to bylo přísnější a striktnější a praktické přípravy bylo více, což potvrzuje Vyhláška Ministerstva vnitra Slovenské republiky č. 23/2006 Z. z., kterou se vykonávají některé ustanovení zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchrannej službe v znení neskorších predpisov, kdy se podle nového znění od roku 2015

zkracují rozsahy příprav na odbornou způsobilost. Podle znění z roku 2008 trvala příprava a zkoušky na odbornou způsobilost na základní pozemní činnost 96 hodin a podle novely z roku 2015 trvá tato příprava dohromady 73 hodin.

Ve čtvrtém okruhu se věnuji psychické připravenosti. Dle mého názoru je tato práce velmi psychicky náročná a můj názor potvrzují všichni dotázaní respondenti, někteří ji hodnotí na škále od 1 do 10, kdy 10 je velmi náročné, na 10. Bohužel i přes velkou náročnost se v odborné přípravě zabývají psychikou pouze členové HZS ČR a psychologické testy absolvují členové HZS SK. Na rozdíl od přípravy ale zaměstnavatel poskytuje psychologickou intervenci všem dotázaným respondentům, kdy u Horské služby České republiky mají psychologa domluveného v případě potřeby u Policie České republiky. Nejvíce mne překvapila propracovanost psychologické intervence u Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje, kdy se zaměstnancům po vyhodnocení výjezdu za psychicky náročný psychologové sami ozývají, zda jsou v pořádku a jestli to nechtějí s někým probrat. Mají zde možnost využít i služby peerů. Tato skutečnost mne velmi potěšila.

V pátém okruhu jsem se věnovala vybavení záchranářů, potvrdilo se mi, na základě zjištěných poznatků v teoretické části, že všichni disponují dostatečným množstvím materiálu. V oblasti kvality tak technické vybavení i lanové prostředky mají na velmi dobré úrovni, ale co se týče oblečení, tak respondent číslo jedna uvedl, že kvůli výběrovému řízení se stává, že dostane zakázku nějaká firma, jejíž produkty mají špatnou kvalitu provedení a funkčnosti. Problém oblečení uvedl i respondent číslo šest, který sdělil, že za nepřízně počasí nedisponují nepromokavým a větru odolným oděvem a že tato skutečnost může způsobit velký diskomfort záchranáře a tím zhoršit i součinnost na místě. Moje otázka směřovala i k tomu, které vybavení používají nejčastěji, nejvíce mne zaujala odpověď, že elastický obvaz a dezinfekci, z vlastní zkušenosti musím potvrdit, že při zraněních na sjezdových tratích se nejčastěji používal elastický obvaz.

V šestém okruhu jsem se věnovala nejčastějším zásahům, ať už se jednalo o typ výjezdů, nebo o specifikaci nepřístupného terénu, do kterého nejčastěji vyjíždějí. Nejčastěji se jednalo o výjezdy k dopravním nehodám v případě leteckých záchranářů a hasičů, ale v případě horských záchranářů se jednalo o poranění končetin. V případě otázky, ve kterém nepřístupném terénu nejčastěji zasahují, odpověděli, že v lese, na stěně nebo v prostoru vody.

V poslední části jsem se ptala, se kterou nejhroší situací se respondenti potkali. Odpovědi byly různé, ale mne nejvíce zaujala odpověď respondenta číslo dva, který uvedl že: *„Je to naprostá bezradnost, když i přes školení, zkušenosti, můžete být nabitý jak teoreticky, tak prakticky i psychicky, ale dostanete se do situace, kdy nemůžete proti přírodě jít. Může to být extrémní počasí, velké lavinové nebezpečí, bouřka, tma a mlha, ti lidé potřebují pomoci, ale nejde to. Úplně za nehorší považují, když je tma, bouřka a mlha.“*

Dle mého názoru a poznatků, které vyplynuly z odpovědí respondentů, jsou záchranáři dobře připraveni ve všech směrech. Největší rozdíl mezi dotazovanými složkami byl v otázce fyzické připravenosti a požadavků ze strany zaměstnavatele. Všichni procházejí pravidelnými školeními, výcviky a přezkoušeními ze znalostí jak teoretických, tak praktických. Nejvíce mne z celé výzkumné části potěšila propracovanost psychologické intervence u Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje.

6 Závěr

O téma lanových technik a záchranu v nepřístupném terénu jsem se začala zajímat díky kurzům, kterých jsme se účastnili v rámci předmětu Odborná i Individuální praxe. Tento zájem se ještě prohloubil při absolvování stáže u Horské záchranné služby Slovenské republiky v Nízkých Tatrách. Z toho důvodu jsem si zvolila téma bakalářské práce „Příprava záchranáře na provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu.“

Pro mou bakalářskou práci jsem si zvolila dva cíle. Prvním cílem bylo zmapovat fyzickou, psychickou a teoretickou připravenost jednotlivých dotazovaných složek a druhým cílem bylo zmapovat technické a materiální vybavení jednotlivých dotazovaných složek. Na základě těchto cílů jsem si stanovila dvě výzkumné otázky, z kterých jsem pak vytvořila 19 otázek do polostrukturovaného rozhovoru, které jsem položila vybraným respondentům.

Z výzkumu vyplynulo, že všechny dotazované složky jsou velmi dobře připraveny na záchrannou činnost v těžko přístupném terénu. Část z respondentů uvedla, že by ocenili více praktické přípravy. Teoretické přípravy uvedli, že mají dostatek a co se týká psychologické intervence, tak mají vždy na koho se obrátit v případě potřeby. Ve druhém cíli, který se týkal materiálního a technického vybavení, vyplynulo, že všechny dotazované složky disponují dostatečnou kvalitou i kvantitou materiálu, jediné, na co poukázali, bylo osobní vybavení, kdy u leteckých záchranářů nedisponují dostatečnou funkcionalitou pracovního oděvu a členové HZS SK uvedli, že díky výběrovým řízením se může stát, že vyhraje zakázku firma, která nemá velké zkušenosti s funkčním materiálem a to poté nespĺňuje požadavky horských záchranářů.

Díky zvolenému tématu jsem si mohla prohloubit znalosti o lanové technice a o fungování a výcviku vybraných složek. Dle mého názoru jsou všechny tyto složky na vysoké úrovni v provádění záchranných činností v těžko přístupném terénu.

7 Seznam literatury

1. BUŘIČ, Petr a Richard FRANČ, 2009. Práce ve výšce a nad volnou hloubkou v podmínkách požární ochrany. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 141 s.
2. HARUTYUNYAN, Davit, Graeme W. MILTON, Trevor J. DICK a Justin BOYER, 2016. On ideal dynamic climbing ropes [online]. [cit. 2020- 07-23].
3. ČESKO. Vyhláška č. 247/2001 Sb., Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 5. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>
4. Horská záchranná služba: Mountain Rescue Service [online]. Vysoké Tatry: Slovak Telekom, 2003 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.hzs.sk/>
5. FRANK, Tomáš a Tomáš KUBLÁK. Horolezecká abeceda. Praha: Epoque, 2007. Horolezecká abeceda. ISBN 978-80-87027-35-6.
6. CAUCHY, Emmanuel. Průvodce horskou a cestovní medicínou. Praha: Cohen Property & Development, [2013]. ISBN 978-80-260-4762-9.
7. JANIGA, Jozef et al. 2006b. Sylaby horských záchranářů 2. 1. vydání. Slovensko: Horská záchranná služba. 174 s. ISBN neuvedeno.
8. BELICA, Ondřej. Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou. Praha: Grada, 2014. ISBN isbn978-80-247-5055-2.
9. ANDRŠOVÁ, Alena. Psychologie a komunikace pro záchranáře. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 120 s. ISBN 978-802-4741-192.
10. FURNESS, Susan a Ray GLEESON, 2017. EDUCATING PARAMEDICS FOR THE FUTURE: A HOLISTIC APPROACH. Journal of Health and Human Services Administration [online]. 40(2), 219 [cit. 2020-08-08]. ISSN 10793739.
11. ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 28. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
12. Vyhláška č. 73/2020 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 9. apríla 2020, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 544/2002 Z.z. o Horskej záchrannej službe v znení neskorších predpisov, novelizovaná 9.4.2020. [cit. 2020-07-10] Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-544/znenie-20200409>

13. Vyhláška č. 23/2006 Z.z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 11. januára 2006, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 544/2002 Z.z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov, novelizovaná 1.12.2015. [cit. 2019-10- 10] Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2006-23>
14. Vyhláška č. 334/2010 Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 9. júla 2010 ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach. [cit. 2019- 10-19] Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/334/>
15. MINISTERSVO VNITRA, Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2006. UČEBNÍ OSNOVY: Pravidelná odborná příprava hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou. Praha. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/lezci-pop-2006-pdf.aspx>
16. MINISTERSTVO VNITRA, GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2014. NORMA ZNALOSTÍ PRO FUNKCI HASIČ V JEDNOTCE HZS KRAJE, ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU HZS ČR A HZS PODNIKU. Praha. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/clanek/normy-znalosti.aspx> <https://www.hzscr.cz/soubor/5-nz-hasic-1-pdf.aspx>
17. MINISTERSTVO VNITRA GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2013. NÁSTUPNÍ ODBORNÝ VÝCVIK. Praha, 41 s. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/osnovy-nov-2013-pdf.aspx>
18. MINISTERSTVO VNITRA GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2012. Základní odborná příprava hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou. Praha, 12 s. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/osnovy-zop-hasic-se-specializaci-pro-praci-vvanvh-pdf.aspx>
19. MINISTERSTVO VNITRA GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2014. Teze (témata) ODBORNÉ PŘÍPRAVY PRO FUNKCI HASIČ. Praha. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/2-teze-pro-funkci-hasic-13-pdf.aspx>

20. Výškové záchranné družstvo. Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje [online]. [cit. 2020-06-18]. Dostupné z: <http://www.zzsjsck.cz/cinnost/vyskove-zachranne-druzstvo/>
21. ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 29. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
22. ČESKO. Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 29. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-362>
23. Vyhláška č.299/2010 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 23. júna 2010, ktorou sa ustanovuje katalóg činností v Horskej záchrannej službe. [cit. 2019-11-10] Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-299>
24. Zákon č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme vznení zmien a dodatkov. [cit. 2019-08-10] Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-129>
25. Horská služba [online]. Tábor: Simopt, 2013 [cit. 2020-07-18]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/>
26. Výroční zpráva Horské služby ČR za rok 2019 [online], 2020. In: . s. 18 [cit. 2020-07-30]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/data/web/aktuality/2020/vyrocní-zprava-hs-r-2019.pdf>
27. Záchrana osob z těžko přístupného terénu a budov pomocí vrtulníku, 2013. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zachrana-osob-z-tezko-pristupneho-terenu-a-budov-pomoci-vrtulniku.aspx?q=CHJuPTE%3d>
28. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 3. 8. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
29. Prehospital Trauma Life Support, 2020. National Association of Emergency Medical Technicians [online]. Clinton, USA [cit. 2020-08-06]. Dostupné z: <https://www.naemt.org/education/phtls>

30. Advanced Life Support, 2020. The European Resuscitation Council [online]. Belgie [cit. 2020-08-06]. Dostupné z: <https://www.erc.edu/courses/advanced-life-support>
31. HOLKOVÁ, Lenka, 2019. Reforma psychiatrické péče projekt Deinstitutionalizace. Posel. XVII. (37), 3.
32. Pentrox. Datapharm [online]. Craigavon, UK: Galen Limited, 2018, 31.12.2018 [cit.2020-08-01]. Dostupné z: <https://www.medicines.org.uk/emc/product/1939/smpc>
33. MINISTERSTVO VNITRA, GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU, 2015. Koncepce provádění činností ve výšce a nad volnou hloubkou jednotkami požární ochrany do roku 2025. Praha. Dostupné také z: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/koncepce_2015.pdf
34. SLABÝ, Marek, 2009. Činnost lezeckého družstva: Vnitřní směrnice ZZS JČK. České Budějovice.
35. Vysvětlivky, 2010. Normy.Cz [online]. [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: <http://www.normy.cz/vysvetlivky.aspx>

8 Seznam příloh a obrázků

Příloha č. 1: Otázky polostrukturovaného rozhovoru

1. Kolik je Vám let?
2. Jak dlouho jste členem této jednotky?
3. Jaké je Vaše zařazení v rámci jednotky?
4. Jak se připravujete na výkon Vašeho zaměstnání po fyzické stránce (je myšlena jak povinná příprava s jednotkou, tak příprava dobrovolná/volnočasová)?
5. Jak byste ohodnotil náročnost Vašeho zaměstnání po fyzické stránce?
6. Existuje na Vaší základně prostor, kde byste se mohli připravovat (jak fyzicky-posilovna, tak prakticky-trenažéry, modely)?
7. Jakou teoretickou přípravu (školení, nácviky) jste absolvoval?
8. Myslíte si, že jste dostatečně teoreticky připraven na výkon Vašeho povolání?
9. Myslíte si, že disponujete dostatečným množstvím teoretických přípravných materiálů?
10. Myslíte si, že jste dostatečně prakticky připraven na výkon Vašeho povolání?
11. Jak byste ohodnotil psychickou náročnost Vašeho povolání?
12. Probíhá v rámci přípravy i příprava psychická?
13. Poskytuje Vám zaměstnavatel možnost psychologické hygieny (terapie, skupiny...)?
14. Myslíte si, že Vaše jednotka disponuje dostatečným a kvalitním vybavením?
15. Které vybavení používáte nejčastěji?
16. Umíte veškeré vybavení použít?
17. U jakého typu případů nejčastěji zasahujete?
18. Ve kterém nepřístupném terénu nejčastěji zasahujete?
19. S jakou nejnebezpečnější situací jste se potkal a jak se Vám to podařilo zvládnout?

9 Seznam zkratek

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – integrovaný záchranný systém

NOV – nástupní odborný výcvik Hasičského záchranného sboru České republiky

HS ČR – Horská služba České republiky

HZS SK – Horská záchranná služba Slovenské republiky

ZZS JčK – Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje